

Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego dla klas IV – VI

1. Ocenianie i jego formy

a) Ocenianie to:

- integralna część procesu nauczania,
- proces gromadzenia informacji,
- wspieranie szkolnej kariery uczniów,
- podnoszenie motywacji uczniów do kształcenia się

b) Przedmiotem nauczania i oceniania są:

- wiadomości,
- umiejętności,
- postawa ucznia (aktywność, działanie, samodzielność, systematyczność),
- komunikowanie się.

c) Uczeń oceniany będzie za:

1. umiejętność słuchania,
2. mówienie (wypowiedzi dotyczące rozmaitych tekstów kultury, recytacje, opowiadania ustne – twórcze i odtwórcze),
3. pisanie (redagowanie określonych form wypowiedzi w domu i w szkole, dyktanda ortograficzne i interpunkcyjne, sprawdziany gramatyczne, testy, kartkówki dotyczące materiału gramatycznego znajomości tekstów i lektur oraz materiału z trzech ostatnich lekcji),
4. czytanie (czytanie z przygotowaniem, bez przygotowania, głośne i wyraziste z uwzględnieniem zasad kultury żywego słowa, ciche ze zrozumieniem).
5. posługiwanie się poznanymi zasadami ortograficznymi (dyktanda),
6. znajomość treści lektur obowiązkowych (po 4 w każdym roku nauki),
7. znajomość wybranych zagadnień z nauki o języku (gramatyki),
8. inne prace (recytacja, rysunkowe konkretyzacje utworów literackich, wykonanie określonych projektów, realizacja zadań w grupach, inscenizacje),
9. aktywność na lekcjach,
10. udział w konkursach polonistycznych organizowanych na szczeblu szkolnym, dzielnicowym, wojewódzkim i inne., wykonanie pomocy dydaktycznych, aktywny udział w pracach koła polonistycznego, współredagowanie gazetki szkolnej.

2. Sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów

Na lekcjach języka polskiego ocenia podlegają:

1. Wypowiedzi pisemne:
  - testy,
  - prace klasowe,
  - sprawdziany,
  - kartkówki,
  - dyktanda,
  - prace domowe.
2. Wypowiedzi ustne:
  - aktywność (kreatywność) na lekcjach,
  - wypowiedzi ustne na zadany temat,
  - recytacja,
  - opowiadanie twórcze i odtwórcze,
  - czytanie (czytanie bez przygotowania, z przygotowaniem; dotyczy zarówno rozumienia, jak i techniki czytania),

- udział w dyskusji (argumentowanie, wnioskowanie).
- 3. Prace dodatkowe:
  - twórcze przygotowanie do lekcji,
  - praca grupach,
  - inscenizacja,
  - prezentacja informacji przygotowanych samodzielnie; prace nadobowiązkowe, jak np.: realizacja projektu – gazetka, album, nagranie słuchowiska, prezentacja multimedialna itp.,
  - udział w konkursach przedmiotowych,
  - prowadzenie zeszytu przedmiotowego, czytelnictwo,
- 4. Inne:
  - przestrzeganie zasad i reguł w komunikacji (umiejętność mówienia, słuchania, czytania, pisanie w zróżnicowanych sytuacjach komunikacyjnych prywatnych i publicznych),
  - stosowanie wiedzy w praktyce z zakresu literatury, nauki o języku i terminów związanych z przekazami ikonicznymi, radiem, telewizją, filmem, teatrem, prasą.

Rodzaje prac pisemnych:

1. test diagnostyczny – rozumiany jako obiektywna próba polegająca na wykonaniu przez uczniów różnego rodzaju ćwiczeń, zadań itp., w celu rozpoznania stanu ich wiedzy i umiejętności dla opracowania dalszej drogi postępowania:
  - nauczyciel przeprowadza je w zależności od potrzeb w ciągu całego cyklu kształcenia,
  - jest zapowiedziany co najmniej 2 tygodnie wcześniej, z jednoczesnym określeniem przez nauczyciela zakresu i czasu trwania,
  - wyniki testu diagnostycznego na „wejściu w kl. IV stanowią jedynie diagnozę wiedzy i umiejętności ucznia, są podstawą do wystawienia stopnia bieżącego,
  - wyniki badania diagnostycznego wiedzy i umiejętności uczniów w dowolnym momencie cyklu kształcenia w określonym obszarze są przeliczane na ocenę bieżącą i wpisywane do dziennika
2. test zamknięty i otwarty - rozumiane jako samodzielne pisemne prace kontrolne uczniów przeprowadzane podczas zajęć edukacyjnych i obejmujące określony materiał tematyczny,
3. kartkówka, sprawdzian pisemny – rozumiane jako krótkie prace pisemne sprawdzające wiadomości i umiejętności uczniów i obejmujące jeden zakres tematyczny:
  - nie są zapowiadane,
  - trwają nie dłużej niż 15 - 20 minut,
  - o pisaniu kartkówki przez ucznia w przypadku jego losowej nieobecności lub choroby decyduje nauczyciel,
  - sprawdzane są w ciągu 1 tygodnia
4. dyktando - przeprowadza się po wprowadzeniu i utrwaleniu poznanych zasad ortograficznych i interpunkcyjnych; sprawdzane są w ciągu 1 tygodnia.
5. prace stylistyczne – klasowe – pisane są na jednej lub na dwóch godzinach lekcyjnych, przeprowadzane po omówieniu lektury lub po zajęciach i ćwiczeniach związanych z nową formą wypowiedzi. Uczniowie otrzymują kilka tematów do wyboru – piszą na jeden wybrany. Pisemne prace stylistyczne zawierają recenzję tłumaczącą ocenę, podkreślają zalety i informują o elementach, które trzeba poprawić lub nad którymi jeszcze trzeba popracować. Prace klasowe sprawdzane są w ciągu 2 tygodni. Obowiązuje taki sam sposób przeliczania błędów ortograficznych jak w przypadku dyktand.

3. Zasady oceniania uczniów oraz tryb poprawiania ocen

1. Prace klasowe są zapowiadane na dwa tygodnie wcześniej, omawiany jest ich zakres.
2. Sprawdziany śródroczne i roczne zapowiadane są na miesiąc przed ich przeprowadzeniem, poprzedzone są co najmniej jedną lekcją o charakterze powtórzeniowym.

3. Kartkówki są nie zapowiadane i obejmują materiał z trzech ostatnich lekcji. Nie podlegają poprawie.
4. Uczeń nieobecny na pracy klasowej musi ją napisać w terminie uzgodnionym z nauczycielem (zapis ten nie dotyczy kartkówek).
5. Każdą pracę klasową napisaną na ocenę niedostateczną uczeń może poprawić w ciągu dwóch tygodni od dnia podania wyników, po uzgodnieniu terminu z nauczycielem.
6. Jeśli uczeń opuścił pracę klasową z przyczyn losowych, powinien ją napisać w terminie (nieprzekraczającym dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły) uzgodnionym z nauczycielem.
7. Przy poprawianiu prac i pisaniu w drugim terminie kryteria ocen nie zmieniają się, a otrzymana ocena jest wpisywana do dziennika jako ostateczna.
8. Uczeń, który nie poprawił oceny z pracy klasowej, traci prawo do następnych poprawek.
9. Uczeń ma prawo w ciągu semestru trzy razy zgłosić nieprzygotowanie do lekcji. Przez nieprzygotowanie rozumie się:
  - brak zadania domowego w formie pisemnej lub ustnej,
  - brak zeszytu przedmiotowego, brak zeszytu ćwiczeń, brak podręcznika,
  - nieprzyniesienie potrzebnych do lekcji materiałów,
  - niewywiązywanie się z zadań wykonywanych w grupie,
  - braki, niekompletność (tematów, notatek, zadań domowych) zeszytu przedmiotowego,
  - nieoddawanie sprawdzianów podpisanych przez rodziców (prawnych opiekunów),
  - nieprzeczytanie lektury oraz brak prac na lekcjach, podczas których jest omawiana lub inne formy wymienione
10. Przez aktywność rozumie się:
  - częste zgłaszanie się do odpowiedzi ustnych na lekcji i udzielanie prawidłowych odpowiedzi,
  - pisanie dodatkowych prac domowych oraz ćwiczeń w czasie lekcji,
  - przyniesienie dodatkowych materiałów wykorzystanych podczas lekcji
  - dobre wywiązywanie się z zadań realizowanych w grupie,
11. Na koniec półrocza i na koniec roku szkolnego nie przewiduje się dodatkowych sprawdzianów zaliczających na ocenę wyższą od wystawionej przez nauczyciela uczącego. Na swoją ocenę uczeń pracuje całe półrocze / rok szkolny.
12. Zasady oceniania dyktand:
  - a) jako błąd ortograficzny pierwszorzędowy (podstawowy) traktowany jest błędny zapis: „rz”, „ż”, „ó”, „u”, „ch”, „h”, wielka / mała litera, łączna / rozdzielna pisownia przeczenia „nie” z różnymi częściami mowy w wyrazach; zaznaczany jest symbolem „o!”
  - b) jako błąd ortograficzny drugorzędowy traktowany jest błędny zapis: zmiękczeń, głosek nosowych („ę”, „ą”), głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych (np.: „d” – „t”, itp.), opuszczone litery, litery wpisane w niewłaściwej kolejności w wyrazach, brak znaków diakrytycznych nad spółgłoskami typu: „ś”, „ć” itp. , brak haczyków w samogłoskach „ą” i „ę” w wyrazach’ zaznaczamy je symbolem „o”
  - c) jako błąd interpunkcyjny traktowany jako brak przecinka, kropki lub innego znaku interpunkcyjnego we właściwym miejscu lub postawienie go w miejscu niewłaściwym; zaznaczany symbolem „i”

Ten sam błąd ortograficzny powtarzający w kilku wyrazach liczy się jako jeden.
Sposób przeliczania błędów ortograficznych na ocenę dyktanda:

**dla kl. IV - VI - kryteria dla dzieci z dysleksją
pozostałych uczniów**

liczba błędów ortograficznych	ocena
praca bezbłędna	6
1-2 błęd ortograficzny	5
3-4 błędy ortograficzne	4
5-6 błędów ortograficznych	3
7-8 błędów ortograficznych	2
9 i więcej błędów ortograficznych	1

dla kl. IV – VI – kryteria dla

liczba błędów ortograficznych	ocena
praca bezbłędna	6
1 błąd ortograficzny	5
2 błędy ortograficzne	4
3 błędy ortograficzne	3
4-5 błędy ortograficzne	2
6 i więcej błędów ortograficznych	1

Wpływ błędów ortograficznych drugorzędnych na ocenę dyktanda ucznia:

- 2 błędy ortograficzne drugorzędne traktowane są jako 1 błąd ortograficzny podstawowy.

Wpływ błędów interpunkcyjnych na ocenę dyktanda ucznia:

- 3 błędy interpunkcyjne traktowane są jak jeden błąd ortograficzny podstawowy

Przy ocenie z dyktanda może pojawić się „+” jeśli uczeń popełnił 1 błąd ortograficzny pierwszoplanowy i 1 błąd drugorzędny.

13. Kryteria oceny prac pisemnych

✓ **Treść**

- a) zrozumienie polecenia
- b) zgodność z tematem
- c) ciekawy pomysł
- d) rozwinięcie tematu (w ramach określonej koncepcji jego ujęcia realizowanej przez ucznia)
- e) trafny i celowy dobór przykładów

✓ **Kompozycja**

- a) budowa pracy spełnia wymogi wybranej formy wypowiedzi
- b) tekst spójny i logicznie zbudowany

✓ **Język**

- a) bogactwo słownictwa
- b) poprawnie budowane i zróżnicowane składniowo zdania
- c) poprawność fleksyjna
- d) styl adekwatny do formy wypowiedzi

✓ **Ortografia i interpunkcja**

- a) poprawnie zapisana pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym

✓ **Zapis**

- a) pismo (czytelność, właściwa wielkość liter, prawidłowy zapis w liniaturze),
- b) akapity,
- c) marginesy,
- d) tytuł.

- pisemne prace stylistyczne pisane w domu na podany przez nauczyciela temat - jak wyżej, na napisanie pracy uczniowie mają od 3 do 5 dni – **jeśli uczeń nie odrobi pracy domowej zadanej z kilkudniowym wyprzedzeniem, wówczas otrzymuje ocenę niedostateczną,**
- pisemne indywidualne prace na lekcji – rozumiane jako samodzielne pisemne rozwiązanie zadania, problemu, odpowiedzi na pytania, opisu itp. podczas zajęć lekcyjnych,
- odpowiedź ustna – rozumiana jako krótsza lub dłuższa ustna odpowiedź ucznia na pytanie skierowane do niego przez nauczyciela.

14. Informacje szczegółowe:

- a) oceniając na stopień odpowiedź ustną nauczyciel bierze pod uwagę:
  - zawartość rzeczową,

- argumentację (wyrażanie sądów, uzasadnienie),
  - sposób prezentacji,
  - umiejętności formułowania myśli,
- b) krótkie odpowiedzi uczniów, merytoryczna aktywność na lekcji, oceniana jest plusem.
15. Praca domowa – kontrolowana na bieżąco, uczeń zawsze powinien być przygotowany z trzech ostatnich lekcji lub z większej partii materiału (np. działu) – po wcześniejszym zapowiedzeniu przez nauczyciela. Za brak zadania domowego zgłoszonego na początku lekcji uczeń otrzymuje „-„ (czwarty minus to ocena niedostateczna). Brak zadania uczeń ma uzupełnić na następną lekcję. Prace domowe mogą być:
- pisemne,
  - ustne,
  - mogą polegać na przygotowaniu określonych materiałów potrzebnych na lekcję,
  - pracą domową jest również przeczytanie tekstu literackiego z podręcznika.
16. Recytacja – uczniowie przygotowują recytację utworu poetyckiego lub fragmentu prozy w domu; co najmniej jedna recytacja w ciągu semestru.

Kryteria oceny

- pamięciowe opanowanie tekstu,
- zgodność z tekstem,
- poprawne przestankowanie,
- dostosowanie tempa recytacji i barwy głosu do treści oraz nastroju wybranego fragmentu.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń , który spełnia wszystkie kryteria.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń za pamięciowe opanowanie tekstu.

17. Praca w grupie – ocenę za pracę w grupie może otrzymać cały zespół lub indywidualny uczeń. Ocenie podlegają umiejętności: planowanie i organizacja pracy grupowej; efektywne współdziałanie; wywiązywanie się z powierzonych ról; rozwiązywanie problemów w sposób twórczy;
18. Zeszyt przedmiotowy – uczeń jest zobowiązany do systematycznego prowadzenia zeszytu (wpisywania dat, starannego sporządzania notatek i odrabiania zadań domowych, braki z powodu nieobecności na lekcjach uzupełnia na bieżąco. Zeszyt podlega ocenie (co najmniej dwa razy w roku) brana jest również pod uwagę estetyka i czytelność pisma.

4. Zasady oceniania uczniów mających trudności w nauce czytania i pisania.

1. Odpytywanie z czytania tylko tekstów wcześniej przygotowanych w domu.
2. Stwarzanie możliwości wydłużenia czasu pisania kartkówek, sprawdzianów i testów.
3. Stwarzanie możliwości ustnej poprawy sprawdzianów pisemnych w uzgodnionym terminie.
4. Nie ocenianie estetyki pisma (dysgrafia).
5. Częstsze sprawdzanie wiadomości ucznia dyslektycznego z zakresu ortografii (zasad, a nie jego umiejętności ortograficznych).
6. Nie ocenianie na stopień dyktand.
7. Stosowanie oceny opisowej z zakresu poprawności ortograficznej prac pisemnych i dyktand.

Uczniowie z dostosowaniem wymagań edukacyjnych i stwierdzoną dysleksją rozwojową

1. W stosunku do uczniów z dostosowaniem wymagań edukacyjnych (stwierdzone i zapisane w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną) ogólnie stosowane są następujące ułatwienia:
  - uczniowie mogą zdobyć mniej punktów, aby uzyskać ocenę dopuszczającą (dotyczy to sprawdzianów cichego czytania ze zrozumieniem, sprawdzianów z treści lektur obowiązkowych, sprawdzianów ze znajomości wybranych zagadnień z nauki o języku),
  - większa tolerancja błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych przy ocenianiu ćwiczeń redakcyjnych,
  - uczniowie mają możliwość poprawy dyktanda na ocenę dopuszczającą (bezbłędne przepisanie tekstu dyktanda z uwzględnieniem poprawek naniesionych przez nauczyciela).
2. Przy ocenie ćwiczeń redakcyjnych uczniów ze stwierdzoną dysleksją rozwojową (stwierdzona i zapisana w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną) nie bierze się pod uwagę poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej, a odpowiednio – komunikatywność wypowiedzi i czytelność z pominięciem zaburzeń strony graficznej pisma. Ponadto dyktanda uczniowie poprawiają „do skutku” (bezbłędne przepisanie tekstu dyktanda z uwzględnieniem poprawek nanoszonych przez nauczyciela).
3. Ponadto nauczyciel uwzględnia przy ocenianiu uczniów indywidualne wytyczne zapisane w poszczególnych opiniach (np. wolne tempo pracy – więcej czasu na sprawdzianach).

Punkty uzyskane z prac klasowych i sprawdzianów przeliczane są na stopnie według następującej skali procentowej

Ocena	Sprawdzian	Kartkówka
Celujący	100% - 96%	
Bardzo dobry	95% - 90%	100% - 95%
Dobry	89% - 80%	94% - 80%
Dostateczny	79% - 60%	79% - 60%
Dopuszczający	59% - 40%	59% - 40%
Niedostateczny	39% - 0%	39% - 0%